

Tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622) och tobakslagen (1993:581) i Stockholms stad

Med stöd av alkohollagen och tobakslagen har Länsstyrelsen enligt tillsynsplan för 2013 och 2014 genomfört tillsyn i Stockholms stad.

Länsstyrelsen har under år 2013 och 2014 följt Stockholms stads tillsynsarbete av detaljhandel med tobak och folköl samt rökfria miljöer. Länsstyrelsen har även avlagt tillsynsbesök vid samtliga stadsdelsnämnder samt miljö- och hälsoskyddsnämnden för granskning av verksamheten.

Det har framkommit både förbättringar men även kunnat konstateras vissa brister som Länsstyrelsen bedömer att Stockholms stad bör åtgärda. Dessa framgår av de beslut som tillställs varje enskild nämnd.

Skriftlig återkoppling sker först per dags dato. Enligt Länsstyrelsens rutiner bör skriftlig återkoppling ske i närmare anslutning till genomförd tillsyn. Länsstyrelsen beklagar det inträffade.

Kristin Marklund
Enhetschef

Enheten för social utveckling
Tomas Brink
010-223 12 61

Tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622) och tobakslagen (1993:581) i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Stockholms stad

Beslut

Utifrån genomförd tillsyn riktar Länsstyrelsen kritik mot stadsdelen.

- Egenkontrollprogram ska utarbetas av näringsidkaren och inte av tillsynsmyndigheten. Det ska inkomma i samband med anmälan enligt tobakslagen 12 c §.

Länsstyrelsen har noterat en brist.

- Stadsdelen har inte öppnat tillsynsärenden trots att anmärkning har konstaterats vid tillsyn, att egenkontrollprogram inte har funnits vid upprepade tillfällen.

Länsstyrelsen ser ett förbättringsområde.

- Varning saknas i delegationsordningen för tobak.

Länsstyrelsen bedömer att Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd i övrigt följer lagstiftningen i de delar som har granskats.

Länsstyrelsen avslutar härmed ärendet.

Bakgrund till tillsynen

Med stöd av 9 kap. 1 § alkohollagen och 19 a § tobakslagen har Länsstyrelsen enligt tillsynsplan 2014 genomfört tillsyn i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd.

Länsstyrelsens handläggning

Tillsynsbesöket 28 februari 2014 genomfördes av Tomas Brink och Moa Andersson från Länsstyrelsen. Vid besöket träffade vi stadsdelsnämndens vice ordförande Ewa Fagerhem, avdelningschefen Gunnar Olsén och tillsynshandläggaren Anna William-Olsson.

Innan besöket hade Länsstyrelsen skickat ut ett frågeformulär som besvarats av handläggaren. Besöket inleddes med att Länsstyrelsen samtalade med handläggaren. Länsstyrelsen gick därefter igenom ett antal styrdokument som

Datum
2015-03-19

Beteckning
705-4043-2013

diskuterades. Utifrån gjorda iakttagelser fördes sedan ett samtal där ovan angivna personer deltog.

Redovisning av tillsynen

Organisation

På socialförvaltningens utvecklingsavdelning finns en samordnare för folköls- och tobakstillsynen. Samordnaren kallar till möten och utbildningar och fungerar som en stödfunktion för stadsdelarna. Anmälan från näringsidkarna av folköls- och tobaksförsäljning görs centralt, efter att anmälan inkommit läggs den in i dataprogrammet OL2. På så sätt får stadsdelen reda på om det tillkommit någon ny butik eller butiken bytt ägare. Näringsidkaren får också ett registreringsbevis skickat till sig och ett egenkontrollprogram för underskrift om inget eget egenkontrollprogram inkommit.

Riktlinjer och avgifter för folköls- och tobakstillsynen skrivs centralt och skickas ut till stadsdelarna på remiss och beslutas först i socialnämnden och sedan i kommunfullmäktige. Ansvaret är delat mellan central förvaltning och stadsdelarna.

Stadsdelsnämnden i Hägersten-Liljeholmen ansvarar för tillsyn av detaljhandel med folköl och tobak, samt svarar på tillståndsenhetens remisser gällande tillståndsgivning av serveringstillstånd.

Tillsynsplan och övergripande styrdokument

De riktlinjer som gällde vid tillsynsbesöket för detaljhandel med folköl och tobak är beslutade i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden 2010-05-17 och av kommunstyrelsen i Stockholms stad är de daterade 2011-03-11.

Stadsdelen har en tillsynsplan för folköls- och tobakstillsyn för år 2014. Tillsynsplanen redovisas årligen för stadsdelsnämnden.

Handläggarens arbetssituation och samverkan

Folköls- och tobakstillsynen beräknas ta 35 arbetsdagar per år. I arbetet ingår även att besvara remisser gällande serveringstillstånd, ca 5-8 stycken per år. Dessutom arbetar fyra fältassistenter med tillsyn under ytterligare 40 timmar per år (10 timmar per fältassistent).

Varning saknas i delegationsordningen för tobak, som uppdaterades senast 2012.

Sex dagar per år sker tillsyn tillsammans med polisen. Stadsdelsförvaltningen bestämmer objekt. Samarbetsavtal finns.

Under 2012 bedrevs även tillsyn i samverkan mellan stadsdelsförvaltningen, polisen och Skatteverket.

Datum
2015-03-19

Beteckning
705-4043-2013

Tillsyn inom folköls- och tobaksområdet

I Hägersten-Liljeholmen finns det 90 anmälda försäljningsställen för tobak och/eller folköl. Tre av dessa har endast folköl och 30 har endast tobak.

Tillsynen sker oftast ensam, dock inte vid kontroll av märkning då det alltid är två personer vid tillsynen.

Under 2013 utfördes 101 tillsynsbesök. Dvs alla får minst ett tillsynsbesök. Vissa objekt får fler tillsynsbesök utifrån indikationer om problem, närhet till skolor etc. Dessa besök sker tillsammans med polisen.

Inga omhändertaganden av varor sker, bl.a. utifrån osäkerhet kring var kommunen ska förvara varorna. Polisen beslagtar ibland varor vid tillsyn.

Återkoppling i form av kopia på tillsynsprotokoll lämnas alltid. Protokollen scannas även in i OL2.

Om egenkontrollprogram (EKP) inte har bifogats tobaksanmälan så tar handläggarna med sig EKP vid tillsyn. Stadsdelsnämnden öppnar inga ärenden om EKP saknas, inte heller vid upprepade tillfällen.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt Folkhälsomyndigheten är det övergripande målet med svensk tobakspolitik att motverka tobaksbrukets skadeverkningar. Tobakslagen (1993:581) är en skyddslagstiftning och kommunerna har omedelbar tillsyn över rökfria miljöer och detaljhandel med tobak enligt 19 a §.

En studie från Socialstyrelsen visar att uppskattningsvis 12 000 rökare per år i Sverige dör i förtid till följd av sin rökning, dessutom insjuknar ungefär 100 000 personer i Sverige per år i rökrelaterade sjukdomar. I dessa siffror är inte skador av passiv rökning eller snusning medräknade. Enligt samma rapport är den växande kroppen extra känslig och rökningens påverkan blir större ju tidigare rökdebuten sker. Stadsdelen har en viktig uppgift att se till att underåriga inte kan köpa tobak och därmed börja röka.

Tillsynen av folköl och tobak i Hägersten-Liljeholmen uppnår ett kvantitativt mål, dvs att alla handlare får minst ett tillsynsbesök per år.

Alla Stockholms stadsdelar använder sig av ett av staden framställt egenkontrollprogram som skickas till näringsidkaren, för underskrift, om hen inte skickat in ett eget program tillsammans med anmälan. Det delas också ut vid tillsynsbesök, till handlare som inte hittar sitt eget (stadens) egenkontrollprogram. Länsstyrelsens uppfattning är att stadsdelen missar syftet med egenkontrollprogrammet. I tobakslagen 12 c § står att ett egenkontrollprogram ska fogas till anmälan. Enligt lagstiftarens mening ska egenkontrollprogrammet utformas och anpassas för det speciella försäljningsstället av näringsidkaren. Stadsdelen ska i sin tillsynsverksamhet kontrollera att handlarens egenkontroll

Datum
2015-03-19

Beteckning
705-4043-2013

fungerar. Stadsdelen kan inte bedriva tillsyn över ett av staden formulerat egenkontrollprogram.

Saknas ett egenkontrollprogram ska, enligt stadens riktlinjer, handlaren informeras om att skyndsamt upprätta ett egenkontrollprogram och sända in det till stadsdelsförvaltningen. Har ett sådant program inte inkommit inom en vecka ska tillsynsärende inledas. Att sända ut ett registreringsbevis innan anmälan är komplett ger näringsidkaren fel signaler.

Kristin Marklund
Enhetschef

Tomas Brink
Tillsynshandläggare

Suzanne Bengtsson
Tillsynshandläggare

Kopia till Folkhälsomyndigheten